

GIÁ BÁN	
ĐỒNG PHÁP	HOÀNG-QUỐC
Một năm 1,00	1,00
Ba tháng 2,00	2,00
Ba tháng 1,00	1,00

TIẾNG DÂN

散

民

Trần Đình Priet

14 tuần xuất bản hai kỳ thứ tư và thứ bảy

Pháp - luật khi - nguyên chính bởi kinh-tế

NHỮNG MÚI HOÀI - NGHI TRONG PHÁP - LUẬT

Bản đến vấn đề pháp-luật, tất nhiên có ba câu hỏi như sau đây:

1. Pháp-luật khi-nghuyên vì có gì?
2. Pháp-luật có phải một giống để cho nhân-dân nhờ cậy không?
3. Pháp luật có phải một giống phi-tru được không?

Ba câu hỏi đó, thật là những mối hoài-nghi trong pháp-luật. Trước xin trả lời câu thứ nhất. Trong đời thái-sơ-thượng cổ, loài người chưa sinh nở quá đông; khiêu hân-dộn còn chưa khai-tạc; loài người với cảm thù còn chưa xa cách bao nhiêu; trái cây rẽ cỏ, ai nấy cũng đủ mà ăn; lá cây da-thú ai nấy cũng đủ mà mặc; ở cây hang-dấu, ai nấy cũng đủ mà ở. Trước mắt người ta, không thấy gì là thượng hạ, tôn ti; bèn tại người ta, không nghe gì là tri, ngu, qui, tiếu. Văn không có hai chữ binh-dương, mà chỉ mục bình-dương; văn không có hai chữ tự-do, mà chỉ mục tự-do. Nếu loài người cứ như thế mãi, thời có cần gì pháp-luật? Mà dầu có pháp-luật cũng không biết dùng làm gì. Nếu như thế, có lẽ ở trong pho tự-diễn, không bao giờ xuất hiện hai chữ « pháp-luật ».

Nhưng khôn-nạn thay! Loài người là một giống ngày càng sinh-dục, mà lại một giống phải có ăn, có mặc, có ở, mới sống lâu.

Từ khi sinh-dục đã một ngày một đông, thời những việc nhu cầu về ăn, mặc, ở, càng ngày càng phát-đạt. Lúc đó vì người ăn quá đông, người mặc quá đông, người ở quá đông, mà cái phương-pháp cầu cho đủ ăn, đủ mặc, đủ ở, cũng tự-nhiên mà phải phát hiện.

Phương-pháp đó là gì? Tác là vấn đề kinh-tế. Kinh-tế vấn đề đã phát sinh, thời trong lúc đó mới gây ra sự dạt về nhau. Anh nào giỏi thời gian, anh nào giỏi thời đất; anh hay mà giàu thời đột-nhiên béc lên làm người sang, anh dở mà đói thời đột-nhiên sụp xuống làm người bần. Người giàu và sang tất nhiên thường số ít, người đói và bần tất nhiên thường số nhiều.

Nhận đó mà hạng cai trị người với hạng bị người cai trị mới ở trong loài người chưa ra làm hai bậc. Cái việc phá thiên-hoang đó cũng là cái sự thế không tránh khỏi. Lúc bấy giờ, chính-trị vấn đề mới nhân đó mà phát sinh.

Chính-trị là cái gì? Là một cái thủ-đoạn của hạng cai trị người để kiểm-cha, thúc-phục hạng người bị cai trị. Đã có chính-trị tất phải có pháp-luật. Pháp-luật là con đẻ của nhà chính-trị, ai cũng phải thừa nhận. Nhưng vì có sao mà phải có pháp-luật? Chính ở kinh-tế mà nảy ra.

Nhân vì người giàu và sang là số ít, người đói và bần là số nhiều; số ít đã giàu và sang tất muốn giữ cái giàu và cái sang đó ở trong tay mình mãi. Hạng người số nhiều mà bần và đói kia cũng làm le lóc lắm, muốn một ngày mình được giàu và sang. Lúc bấy giờ mới thỉnh lĩnh mà diễn ra cái tuồng tranh-đoạt.

Muốn ngăn ngừa cái tuồng tranh-đoạt đó, thời phải bầy pháp-luật ra. Vậy nên những nhà pháp-luật thường có câu nói rằng: « Pháp-luật số đi bảo chương tri-yên ». Nhưng nói cho đúng thời cái tri-yên đó cốt tri-yên cho những người giàu và sang. Nếu những nhà pháp-luật học tìm đến nguồn, thăm đến gốc, thời chắc biết rằng: Pháp-luật vấn đề khi-nghuyên ở kinh-tế. Sách Lão-tử có nói: « Thất đạo nhi hậu hựu đức, thất đức nhi hậu hựu nhân, thất nhân nhi hậu hựu nghĩa, thất nghĩa nhi hậu hựu lễ, thất lễ nhi hậu hựu hình ». Nghĩa là: mất hết cái đạo lúc đầu mà sau mới nảy ra đức, mất hết đức mà sau mới nảy ra nhân, mất hết nhân mà sau mới nảy ra nghĩa, mất hết nghĩa mà sau mới nảy ra lễ, mất hết lễ mà sau mới nảy ra hình. Hình tức là pháp-luật đó. Mấy câu nói ấy thật là rất linh thâm, rất chính-dáng; mà muốn trả lời câu hỏi « pháp-luật khi nguyên vì có gì? », tất phải dựa theo mấy câu nói ấy. Bởi vì khi uy quyền kinh-tế đã vung-vút, lung tung, chính là lúc đạo, đức, nhân, nghĩa, lễ đã sạch sành sành rồi.

Đến lúc đó pháp-luật mới phải nảy ra. Thế thì pháp-luật khi-nghuyên chẳng phải là vì kinh-tế sao? (Còn nữa)

MANDATS CỦA AI??

Bản báo có tiếp được 3 cái mandat số 089776 ở Bông-sơn ngày 7-5-29, số 100961 ở Tam-kỳ ngày 19-6-29, và số 206741 ở Vinh ngày 5-7-29 mà không có tên người gửi, vậy ngài nào có mandat ấy xin trả lời cho biết, cảm ơn. Tiếng-Dân

PHÉP NUÔI LỢN

Ở hương thôn ta, nghề nuôi lợn là một nghề kế thừa truyền thống, nhưng xưa nay chỉ nuôi theo lối cũ, chưa ai biết nuôi theo khoa học hiện thời. Nay ông Thủy Nguyễn - Trung-Trúc đã đăng khoa học về nghề này, và có thể một quyển sách về vấn đề ấy. Trước khi xuất bản, ông vui lòng để bản báo trích ra mấy đoạn đăng lên báo để độc giả xem trước. Toàn quyển sách về sau sẽ xuất bản.

Những đặc tính của loài lợn

Loại lợn ăn phạm, cho nên dễ ăn của nó không cần phải ngon lắm. Nó lại tiêu hóa các đồ ăn rất mạnh, nên chóng béo. Nó không lợi dụng được những đồ ăn có nhiều xơ, như rơm rạ. Tuy vậy, lấy những rau cỏ có cấu non cho nó ăn cũng tốt. Mỗi nó thích, nên ít khi bị bệnh. Nếu cứ chăm nom nó luôn thì nó cũng thân thiện với người ta và cũng hiền lành như những con vật khác.

Có một điều nên chú ý đến là nó dễ mắc phải những bệnh đau phổi, bởi vì mầm nó bé, mũi nó nhỏ, lưỡi nó không đưa ra ngoài được, mà lớp mỡ ở ngoài da nó lại dày, thành ra về mùa hè nó vừa khó thở, vừa dễ bị muỗi đốt. Bởi thế nó dễ chết về chứng say nắng. Vậy về mùa hè phải trông nom nó cho cẩn thận.

Sự ích lợi trong nghề nuôi lợn

Làm thịt một con lợn, thường không có mấy cái thừa bỏ: thịt, mỡ, huyết, lòng, cái cũng ăn được. Lông lợn dùng làm bàn chải hoặc làm bút lông, còn lông gáy thì bán đắt lắm: một cân giá bán đến hơn 1500.

Phần nó có nhiều chất mỡ lại có đủ cả chất lân và chất đạm; như đem trộn phần đó với các phần khác mà dùng thì tốt lắm. Nuôi lợn có nhiều điều lợi: nó không kén ăn và dễ nuôi. Trong hai năm, một con lợn cái có thể đẻ được ba lứa, mỗi lứa có đến 9, 10 con; thành ra cả mẹ lẫn con nặng đến 1600 cân. Đến khi đem làm thịt cũng bán được hơn 40000. Tính như vậy thì lợi cũng chẳng kém gì cây cà một mẫu ruộng tốt.

Và chẳng, lúc khi thấy chỉ phải bỏ ra một ít vốn. Rồi ra, lợn cái đẻ nhiều, lợn con mau lớn, thịt thơm dẻo và no năm đã thu được một khoản tiền to.

Những nhà ở gần các trường học các trại lính, các nhà thương, thời nên nuôi lợn, bởi vì ở những chỗ đó thường mua về được những đồ ăn thừa, mà khoản chỗ lại không tốn kém mấy.

Các giống lợn của ta

Ở nước ta có ba giống lợn: a) Giống lợn ở Trung châu. Lợn ở Trung châu đầu rộng, trán gồ, mõm ngắn, mắt sâu, tai vành nhỏ và nhọn. Mảnh dài vừa, dày và rộng; lưng eo, bụng sẽ xuống, lép dãi, chân nhỏ và ngắn. Lông đen và sục; ở dưới bụng và ở phía trong đùi thường không có lông; ở phía mắt, ở mõm, ở chân và ở đùi, da thường nhơn nhơn. Trung bình nó cao độ 40, 45 phân, dài độ 70 phân, chân nó đã nhỏ, mà mảnh lại to, bụng lại sẽ

thành ra nó ít đi lại. Bởi thế khi đưa đi bán, thường thường trở buộc chắc chắn, rồi bỏ vào rọ mà khiêng đi.

Thường thường nó chỉ quan quẩn ở gần nhà, hề thấy chỗ nào có nước thì tới tắm.

Nó thường nặng độ 50,60 cân; làm thịt đi cũng được hơn 40 cân thịt.

Giống lợn này ăn uống dễ dàng, nhưng nuôi thường tốn đồ ăn, mỡ nó leo nhèo, thịt nó không được rắn. Nó bơi như quả; sức nó yếu cho nên nó hay mất, phải những bệnh truyền nhiễm.

Giống lợn Mường lợn Mọi. Ở Hanoi thường gọi giống lợn này là lợn chợ Bờ, hay là lợn Tư-mã. Người ta chuộng nó lắm. Ở về phía Tây xứ Bắc-kỳ, trong những cái thung lũng của sông Nhị hà và sông Hắc giang thường thấy người ta nuôi nó rất nhiều. Đầu nó to và phải, tự gây xuống, mắt thường thông, mõm dài chẳng khác chi mõm lợn rừng.

Lưng thẳng, mảnh dẻ, cẳng cao và mạnh. Lông rậm, đen và cứng. Nó cao vừa phải, thường nặng từ 60 đến 100 cân; cũng có khi nó nặng đến 120 cân.

Giống lợn này mạnh mẽ, hiền lành, nhanh nhẹn, dễ đi xa ít mệt. Mỡ và thịt rắn, ăn rất ngon. Nuôi nó tuy có chậm béo một chút, nhưng nó ăn uống cũng dễ dàng, nên nuôi cũng ít tốn.

Những lái lợn thường vẫn mua giống lợn này, chở sang bán ở Phi luật tân vì rằng nó mạnh mẽ, ăn uống vừa ít, cho nên đi đường trường họ dễ chăn nuôi. Người Thổ và người Mèo không có khiêng lợn đi bán như ở Trung châu; họ cứ lừa từng đàn đi bán, có khi đi xa đến 40,50 cây số mét và đi mất đến 2 ngày trường.

Giống lợn lang. Giống lợn lang ta thường gọi là lợn Quảng ai ở mạn Đông - Bắc xứ Bắc-kỳ thường nuôi nhiều. Nó to lớn hơn giống lợn ở Trung châu; đầu nó cũng tương tự như thế. Song trán nó thẳng; tự gây xuống mắt thường thông; mõm to, mảnh dài vừa phải.

Lưng thường thẳng, nhưng đôi khi cũng có bụng sẽ xuống; chân to và mạnh hơn giống lợn ở Trung châu.

Sắc lông thường lang; chỗ nào có lông trắng thì màu da cũng vừa trắng, vừa phơn phớt hồng; còn chỗ nào lông đen thì da cũng tuyền đen. Thường thường, chỉ có một vết lông đen ở dưới trên lưng, đi lên tới gáy và tai; ở dưới bụng thì trắng. Nhưng có khi xuống tới bụng thì lớp đen trên lưng lại tách ra làm 3, 4 miếng.

Giống lợn này ăn uống không được dễ dàng như giống lợn mọi; nuôi nó cũng có tốn hơn, song nó cũng mau béo.

Trung bình nó cao được 60,70 cân, cũng có con được đến 120 cân.

Thịt nó tuy không ngon bằng thịt lợn mọi, nhưng cũng còn ngon hơn thịt lợn ở Trung châu nhiều lắm.

TIN BÁO

Lúc 11 giờ 50, ngày 5 Septembre, cách 27 hải-lý về phía đông Tourane, có bão dữ dội. Lượng bão lần theo về phía tây.

LỜI TRẺ CON KÊU VỚI ÔNG MUA

(Tiếp theo)

Kia mấy xé đồng khố có cháy, Trông ông hoài chẳng thấy mặt ông. Hẹn sao tám, chín tháng giông. Kêu van đã hết 1-hồ-công Thành-hoàng!

Càng đói vu mà càng thấy nặng, Bấy giờ ông đi vắng nơi nào? Chờ nay lại đã đương nào, Mà ông còn ở mưa rào của ông? Ông không lẽ ông trông chẳng thấy,

Khê nhà nông gập mấy thừ xưa, Quanh năm dãi nắng dầm mưa, Mà con ma'đốt, cứ chờ sau lưng.

Bao xiết nổi mấy từng cay đắng! Biết tình ông cho phi sức ông. Thấy chàng trời thăm đất dày! Ông ơi biết nổi nước nấy cho chưa? Mà ông cứ ở mưa hoài hũy.

Thôi ông đừng cho phi sức ông. Ghét chi con Lạc châu hồng, Mà toàn nhận xuống làm sông làm hồ?

Ông nghĩ lại tự do nên bởi, Nồi bát bình phải ngồi con di. Chẳng đành nước để phòng khi, Nếu sau đại hạn lấy gì mà mua? Dân còn chút hơi thừa ngấp ngoài,

Xin ông về tận lại trời hay, Rày đừng vạ gió tai bay, Các ông cũng liệu bớt tay mới vừa. Sau ông cứ ở mưa điều độ, Cả mấy ông nặng gió thuận hòa.

Họa chẳng là trẻ vàng da, Vun trồng cho được cánh hoa sắc vàng.

Hạc-Minh

THỜI-LUẬN

CẢM TƯỞNG BỒI VỚI NGẠCH THUẾ ĐIỂN THỜ MỚI

Quan báo ra ngày 10 Août có đăng nghị định quan Khâm-sứ Trung kỳ ngày 10 Juin 1929 nói về ngạch thuế điền thổ mới. Chiếu theo nghị định ấy, kể từ đầu năm 1930, điền thổ Trung - kỳ sẽ đánh thuế như sau này:

Điền bốn hạng: hạng nhất 1505 - hạng nhì 1550 - hạng ba 1504 - hạng tư 0578.

Thổ sáu hạng: hạng nhất 1505 - hạng nhì 0597 (Trong quan báo đượ 0591 - nhưng 0597 thời báo bôn vì như thế mới là ngạch thuế 1898 giá 30%) - hạng ba 0565 - hạng tư 0552 - hạng năm 0526 - hạng sáu 0513.

Ruộng có nông giàng đi qua thời phải đóng thuế cao hơn: hạng nhất 2575 - hạng nhì 2553 - hạng ba 2534.

Ngoài các số nhất định ấy, thuế « gia bách phân » (centièmes additionnels) đã thi hành từ đầu năm 1901 sang năm 1930 vẫn còn.

Ngạch thuế mới như thế đó. Nguyên từ ngày có hảo-hộ, ngạch thuế điền thổ đã sửa đổi ba bốn lần. Trước năm 1899, về việc điền thổ, quyền đánh thuế và quyền thu thuế còn thuộc về Nam-triều. Nhưng từ năm 1899 trở về sau, chiếu theo chỉ dụ 15 Août 1898, thời quyền thu thuế đã trao cho hảo-hộ, Nam-triều chỉ còn quyền đánh thuế thôi.

Theo chỉ dụ ấy, điền thổ Trung-kỳ từ đầu năm 1899 đánh thuế như thế này:

Điền bốn hạng: hạng nhất 1550 - hạng nhì 1520 - hạng ba 0580 - hạng tư 0560.

Thổ sáu hạng: hạng nhất 1550 - hạng nhì 0575 - hạng ba 0550 - hạng tư 0540 - hạng năm 0520 - hạng sáu 0510.

Đến năm 1901, ngạch thuế điền thổ phải gia thêm thuế « gia bách phân » (centièmes additionnels). Chiếu theo chỉ dụ 1er Octobre 1903, thuế « gia bách phân » đó không nhất định, nghĩa là Chánh phủ có thể mỗi năm mỗi thay đổi. Nhưng thực ra thời xưa nay vẫn đánh « bách phân chỉ bát ». Nguyên buổi ấy, Chánh phủ muốn kiếm một số tiền để lập ngân sách riêng cho các tỉnh. Bấy giờ thuế « gia bách phân » là để lấy tiền lập các ngân sách ấy. Nhưng sau năm 1913, ngân sách các tỉnh tuy đã bãi bỏ, mà thuế « gia bách phân » vẫn cứ thi hành. Trong ngạch thuế mới, như ở trên đã nói, thuế ấy vẫn còn.

Đến đầu năm 1924, chỉ dụ 27 Novembre 1923 lại gia thêm thuế « bách phân chỉ tam thập ». Trong ngạch thuế mới không có thuế này nữa.

Đó, đầu đuôi câu chuyện là thế đó. Tôi nhân đọc quan báo, thấy ngạch thuế điền thổ mới, liền thò mõ muốn biết ngạch thuế cũ, đồ mấy tờ sách mực ra, gập bản hòa ước này, xem pho nghị định kia, rồi đến tờ hiệp ước no, nghị định gần rồi nghĩ đến chuyện xa, mà trong nỗi phải ra nhiều mới cảm tưởng.

Đấy tôi chỉ nói sự cảm tưởng về vấn đề tài chính. Ngạch thuế mới sang năm (không nói ruộng có nông giàng đi qua) tức là ngạch thuế năm 1898 giá 30%. Trước năm 1930, 100% thuế giá 8%, là 108%, rồi lại giá 30%, trên số 108, được cả thảy là 140540.

Sau năm 1930, 100% thuế giá 30% là 130%, rồi lại giá 8%, trên số 130 cũng được cả thảy là 140540.

Như vậy thời ngạch thuế mới này không lý gì cho tài chính Chánh phủ. Trước sau không khác nhau, lợi hại không có, vậy sửa đổi làm gì?

X. X. X.

CHUYÊN HAY

CÔNG HAY TỘI ?

Lý-Hồng-Chương là một nhân-vật trọng-yếu nước Tàu trong thế-kỷ 19. Trong khi da-lịch Âu-châu, ông có sang Ba-linh, vào tiếp Thủ-tướng nước Đức là Bismark.

Trong khi nói chuyện, Lý đã câu chuyện « đánh giặc Hồng-Dương » kể cho Bismark nghe và có ý tự đắc, cho công nghiệp của mình không kém chi danh-nhân Âu-tây. Bismark nghe xong, cười mà nói rằng: « Bèn Âu-châu tôi, không những không ai lấy sự giỏi người đồng giống làm công, mà ai cũng cho là một cái tội không khi nào chuộc được ».

Lý nghe câu nói ấy, thẹn, ra về liền.

Ưa-thời-khách

SÁCH MỚI

Bản báo mới nhận được quyển: MỤC-TRƯỜNG RUỐC-SOL (quyển thượng) - Cảnh sát trên thuyền - của ông Hồ - điệp - Đạo - nhân soạn. Giá - tiền Táp - thời xuất bản, giá 0510.

Xin cảm ơn tác giả.

CREDIT FONCIER DE L'INDOCHINE (ĐÔNG-PHÁP-ĐIÀ-ỐC-NGÂN-HÀNG)

Cho vay

Cầm nhà đất Cầm đơn điền Làm nhà Tậu nhà tận đơn điền

Giá góp từng tháng cái gốc lãi 1%, như góp bộ giá từng năm, từ MỘT đến NĂM năm

Lãi rất nhẹ - Cách trả dễ dàng. Bản-Hội có nhận về các kiểu nhà giá thành rất hạ

XIN HỒI THẺ LỆ TẠI:

HANOI - Hội Sở Bản-Hội 89 phố Francis Garnier TOURANE - Maître PHAN-CAO-BOAN, Lạc-Sự kiêm Quản-Lý Văn Khố tại Tòa An

TAP-THUYẾT

BẢN VỆ « DÂN-TỘC »

II. - Tin ngưỡng và hạnh phúc của dân tộc

Đã gần một thế kỷ nay, cái lối chính trị lưu truyền (politique traditionnelle) của các nước, các cuộc cạnh tranh của các đế vương không còn làm nguyên nhân cho các cuộc biến động trên thế giới. Trước kia, dự luận của công chúng không kể vào dân. Ngày nay thì cái nước rộng của các vua chúa, và những công việc xâm chiếm của họ lại không đủ cho người đời dè dặt, mà dần dần cái tiếng van của công chúng, của dân-tộc lại trở nên tiếng nói đầy mà tiếng nói của họ.

Tuy cái tinh thần của loài người dần ở thời đại nào cũng giống nhau, nhưng sự tiến hóa của loài người thì khác. Nhưng sự tiến hóa của loài người thì khác. Nhưng sự tiến hóa của loài người thì khác. Nhưng sự tiến hóa của loài người thì khác. Nhưng sự tiến hóa của loài người thì khác.

giáng sinh) làm cho nước La-mã chỉ có một ty nửa phải đi đời.

Về sau Thiên-chúa giáng-sinh, từ thế-kỷ thứ chín cho đến cuối đời Trung-cổ lại là lúc chế-độ Phong kiến (Feodalité) đương thịnh hành ở Âu-châu. Lúc bấy giờ cái thặng dư của nô lệ chia rành rành. Trên thì có một ông vua sức yếu quyền không, chỉ có cái danh mà vô thực; dưới lại có một bọn quý phái quyền hào có đất đai, của truyền con cháu.

Những cái sự thay đổi chơn chính, như trong bài trước đã nói là không phải một việc dễ xuôi ngược. Muốn cho một dân tộc hiệp thủ một cách đoàn kết, cần những tư tưởng siêu việt thì cần phải một khoảng thời gian khá lớn. Tư tưởng của một dân tộc, tức là tin ngưỡng của dân tộc; tức là cái thạch trụ cho cuộc vận mệnh của dân tộc ấy. Tin ngưỡng mà thịnh hành thì không có gì thay đổi; nhưng bề tin ngưỡng mà suy đồi là cái triệu số có cuộc biến thiên. Bề tin ngưỡng mà còn, tức chính phủ được yên, mà bề tin ngưỡng mà hết, chắc cách mệnh sẽ lên, mà chính phủ lâm thời phải đổ.

Sở dĩ trong xã hội ngày nay mà không được yên ổn, trong nước thường xảy ra cái vụ máu sông xương gỏi, trong lao ngục thường thấy số tù nhân tự tử, giữa chỗ công cái máy chém ít khi vô dụng ư cũng vì những kẻ chấp quyền trị nước hiểu lầm rằng cái hiến pháp đặt ra có thể bỏ cho những điều khuyết điểm của xã hội; rằng cái hạn chế và tiến hóa của dân tộc là do như hiến pháp và Chính-phủ mà ra; rằng các đạo sắc lệnh các cái nghị định có thể xoay vần thời cực mà đưa dân tộc đến chỗ số của của mình. Cái ý tưởng sai lầm đó nó đã sâu in trong não người cai trị, mà thối nay biết bao nhiêu sự kinh nghiệm rồi cũng chưa có thể đánh đổ được. Những nhà triết học đông tây đã lên tiếng báo hơi sức bẻ bác cái thuyết ông xã hội, rúc họng họ báo rằng hiến pháp chỉ là cái kết quả của ý kiến, tư tưởng và phong tục của một dân tộc; và nếu sửa đổi phải thật thì người ta cũng không thể sửa đổi làm lý của nhân dân được. Một cái hiến pháp mà có giá trị hay không là lại nó hợp hay không hợp với cái tâm lý của nhân dân.

Người chấp quyền mà muốn đảo lộn cái hạnh-phúc cho một dân-tộc, thì cần phải có thêm cái xu - hướng của nó dựng đặt ra cái chính - thể cho hợp thời. Mà cái hạnh phúc của một dân tộc là chúng cho cả mọi người từ kẻ bình-dân cho đến người cai trị cũng như cái cảnh trạng khốn đốn của nhân-dân nhiều khi những kẻ cầm quyền cũng chia phần thiệt hại. (Tức như cái kết quả của đời vua Kiệt, vua Trụ, vua Lộ-địch thứ mười sáu). Phạm một dân tộc đã hấp-thụ một cái tin-ngưỡng, một cái ý tưởng gì thì không sao nó theo một cái tư tưởng, tin ngưỡng khác được; có ở trong cũng trong một thì, rồi về sau cái vị chấp-trần không tránh được, mới cho kỳ đến lúc dân-tộc đạt được mục-dịch mới nghe. Một dân-tộc đã tin ngưỡng theo một cái chính-thể dân-chủ, thì không sao ép nó phục tùng dưới một chính-phủ quân quyền chuyên chế được; cũng như một dân tộc đã lấy lòng tin-báo thì không sao ép họ nghe theo chủ-nghĩa cộng-sản được bao giờ. Máu trắng khoai thì phải dăm khoai, đến mùa cấy (là mới nên gieo lúa, đến ai thì gieo bực nào thì đổ chạy trời trốn nắng) đó là một điều rất đơn giản, nhưng cái

cách này khác nhau vì cách trên là cách chuyên chế; bề chủ nghĩa minh không lỗi, chính sách minh không hợp, thì ngoài cái sai nghĩ hình thức, cái vô lực tiêu nhân ra, không sao khiến người phục tùng dưới quyền mình được.

Những cái sự thay đổi chơn chính, như trong bài trước đã nói là không phải một việc dễ xuôi ngược. Muốn cho một dân tộc hiệp thủ một cách đoàn kết, cần những tư tưởng siêu việt thì cần phải một khoảng thời gian khá lớn. Tư tưởng của một dân tộc, tức là tin ngưỡng của dân tộc; tức là cái thạch trụ cho cuộc vận mệnh của dân tộc ấy. Tin ngưỡng mà thịnh hành thì không có gì thay đổi; nhưng bề tin ngưỡng mà suy đồi là cái triệu số có cuộc biến thiên. Bề tin ngưỡng mà còn, tức chính phủ được yên, mà bề tin ngưỡng mà hết, chắc cách mệnh sẽ lên, mà chính phủ lâm thời phải đổ.

Sở dĩ trong xã hội ngày nay mà không được yên ổn, trong nước thường xảy ra cái vụ máu sông xương gỏi, trong lao ngục thường thấy số tù nhân tự tử, giữa chỗ công cái máy chém ít khi vô dụng ư cũng vì những kẻ chấp quyền trị nước hiểu lầm rằng cái hiến pháp đặt ra có thể bỏ cho những điều khuyết điểm của xã hội; rằng cái hạn chế và tiến hóa của dân tộc là do như hiến pháp và Chính-phủ mà ra; rằng các đạo sắc lệnh các cái nghị định có thể xoay vần thời cực mà đưa dân tộc đến chỗ số của của mình. Cái ý tưởng sai lầm đó nó đã sâu in trong não người cai trị, mà thối nay biết bao nhiêu sự kinh nghiệm rồi cũng chưa có thể đánh đổ được. Những nhà triết học đông tây đã lên tiếng báo hơi sức bẻ bác cái thuyết ông xã hội, rúc họng họ báo rằng hiến pháp chỉ là cái kết quả của ý kiến, tư tưởng và phong tục của một dân tộc; và nếu sửa đổi phải thật thì người ta cũng không thể sửa đổi làm lý của nhân dân được. Một cái hiến pháp mà có giá trị hay không là lại nó hợp hay không hợp với cái tâm lý của nhân dân.

Người chấp quyền mà muốn đảo lộn cái hạnh-phúc cho một dân-tộc, thì cần phải có thêm cái xu - hướng của nó dựng đặt ra cái chính - thể cho hợp thời. Mà cái hạnh phúc của một dân tộc là chúng cho cả mọi người từ kẻ bình-dân cho đến người cai trị cũng như cái cảnh trạng khốn đốn của nhân-dân nhiều khi những kẻ cầm quyền cũng chia phần thiệt hại. (Tức như cái kết quả của đời vua Kiệt, vua Trụ, vua Lộ-địch thứ mười sáu). Phạm một dân tộc đã hấp-thụ một cái tin-ngưỡng, một cái ý tưởng gì thì không sao nó theo một cái tư tưởng, tin ngưỡng khác được; có ở trong cũng trong một thì, rồi về sau cái vị chấp-trần không tránh được, mới cho kỳ đến lúc dân-tộc đạt được mục-dịch mới nghe. Một dân-tộc đã tin ngưỡng theo một cái chính-thể dân-chủ, thì không sao ép nó phục tùng dưới một chính-phủ quân quyền chuyên chế được; cũng như một dân tộc đã lấy lòng tin-báo thì không sao ép họ nghe theo chủ-nghĩa cộng-sản được bao giờ. Máu trắng khoai thì phải dăm khoai, đến mùa cấy (là mới nên gieo lúa, đến ai thì gieo bực nào thì đổ chạy trời trốn nắng) đó là một điều rất đơn giản, nhưng cái

MỚI ĐƯỢC PHÉP MỞ MỘT TRƯỜNG TU-THỰC CHUNG-ANH HỌC-HIỆU - HUẾ

Chúng tôi mới được phép Chính-phủ cho mở một học-hiệu tại Huế gồm những lớp tiểu-học (cycle primaire) và lớp bổ-lập (cours de perfectionnement). Chính-phủ lại có hứa rằng qua một năm thí-nghiệm thì chúng tôi có thể xin phép mở thêm ban cao-đẳng tiểu-học (cycle primaire supérieur). Sang năm chúng tôi sẽ hết sức lập nên ban cao-đẳng tiểu-học và nhà ký-tác (pensionnat) cho học-sinh ở xa.

Table with 2 columns: Course name and Fee. Includes 'lớp dự-bị (cours préparatoire)' for 2,000 and 'lớp sơ-đẳng (cours élémentaire)' for 2,000.

Chúng tôi định: 1) Ngày khai giảng vào ngày 16 Septembre 1920.

Nên chú ý. - Những ngài giới thiệu xin dạy, ngài được ngài không, chúng tôi đều có trả lời cả. Nay chúng tôi đã đủ số thầy dạy rồi. Ông nào muốn bồi dục gì hoặc muốn xin học, xin mời đến học hiệu Chung-Anh qua máy điện và tu viện Redemptoriste. Ngài nào ở xa xin giới thiệu cho: Monsieur le Directeur de l'Institution CHUNG-ANH - HUẾ

VIỆC THỀ GIỚI Á-ĐÔNG TRUNG HOA

Trung-Nga xung đột. Tựa chiến. - Ngày 20, Nga-quân công-kích Mãn-châu-ly rất kịch liệt. Hoa quân bị 3 người chết, bị thương 20 người, cướp được 20 khẩu bộ-sau của kỵ binh Nga.

Trương-tác-Tướng lĩnh đạo độ vài nghìn quân-đội, ngày 22 đến Mãn-châu-ly ông chiến công Nga rất kịch liệt. Nghe tin thắng lợi về Trung-hoa, Hoa-quân bị thương và chết độ vài trăm người. (Quân-báo)

Có tin Cáp-nhi-tân cho biết rằng ở trên sông Tung-hoa mới tìm ra 6 tử thi không có đầu, sau xét ra biết rằng đó là tử thi người Nga; hiện còn điều tra về việc ấy. Ở biển Ba-la-đích (sallique), hải quân Nga gồm độ 20 chiến hạm (trong số ấy có nhiều thiết giáp chiến hạm) vẫn tập.

Không khí hòa hoãn hơn. - Theo thông tin xã chính thức của Quốc-dân-đảng thì Karakhan (nguyên đại-sứ Nga ở Bắc-binh) tuyên cáo rằng đại-sứ Tân ở Bắc-lâm rằng sau chính-phủ Nam-kinh thừa nhận cho chính-phủ Xô viết quyền chỉ-phái viên Tổng-ly đường Trung-đông thì Nga sẽ mở cuộc chính-thờ điều-đinh về việc xung-đột Trung-Nga.

Có tin rằng chính-phủ Nam-kinh tuyên cáo rằng bộ trưởng Ngoại-giao Nhật rằng Nam-kinh sẵn lòng nhượng bộ để thành toàn cuộc xung-đột Đông-Trung, và nếu như Nga không phân-đãi thì Nam-kinh sẽ nhận chính-phủ Nhật đứng ra điều-đinh. Ông Shidebars, bộ trưởng Ngoại-giao Nhật, đã ấn định sẵn dự-án về việc thành toàn Trung-Nga xung-đột; dự-án đã được đại-sứ Trung-hoa tin thành, hiện chayne độ cho đại-sứ Nga để trong cầu ý kiến của Mạc-tu-khê.

Gần đây, báo-giờ Trung-hoa về thái độ hòa hoãn hơn trước nhiều, không những thường đăng tin về tình hình bình-tĩnh ở chiến tuyến, mà lại nhận rằng những việc khiến chiến trường xảy ra không phải do quân thường bị Nga gây nên. Nguyên-nhân sự thay đổi thái độ ấy có lẽ là vì nay mai Mạc-tu-khê và Nam-kinh sẽ trực tiếp điều-đinh cùng nhau lấy điều kiện không phục nguyên-trạng trước ngày 13 Juillet làm căn bản.

Người ta đã đồn rằng có lẽ ông Jankoff nguyên chủ tịch Hòa-xã-hội Moscow - Karan, sẽ đem-phụ chức Tổng-ly đường Trung-đông.

Trung-Pháp giao thiệp. Có lẽ đến đầu tháng September nay, đại-sứ Pháp ở Trung-hoa là Bà-tu-De-Martel sẽ sang Ngoại-giao-bộ-trưởng Nam-kinh trong-chính-Dịch mà cuộc đàm-phán về Trung-Pháp hiệp ước.

Tình Ninh-tĩnh quiet. Ở Qui-châu, tướng-lãnh Ly-cáo-Và đã phá cái chính-phủ Nam-kinh trước kia bị bắt trục ra khỏi Qui-đương, thay để

CÁC NHÀ ĐẠI-LÝ BÁN SÁCH CỦA TIẾNG-DÂN

BẮC-KY: Cát Thành 40 Rue du Chanvre Hanoi Việt Hưng, 62 Avenue Paul Doumer Haiphong Nam Tân 84 Bd Bonnal Haiphong

TRUNG-KY: Đinh Văn Tường, Tam Kỳ Thu Quận Vinh Văn Hòa, Rue Gia Long Huế Nam Hưng Tư Nghiệp Hội Xã Falfco Quảng Hòa Tả, Cầu tây, Quảng Ngãi Hào Lâm Commercant Phan thiệt Võ đình Thụy Entrepreneur Qui nhưn

YÊU-SO BỒ THẬN HOÀN. Mỗi hộp 1500, 12 hộp 10500. Nếu quý vị thấy đau lưng, mỏi gối, tê chi một một, không muốn ăn uống, lâu ngày không có con, không muốn gần đàn bà, hoặc là ăn nằm với đàn bà không được như vợ nguyên, tinh khí lỏng và mau ra, ban đêm thường hay đi đại tiện, kỳ là chứng bại thận rõ ràng. Hãy mau dùng thuốc YÊU-SO BỒ THẬN HOÀN hiệu BƯƠM-BƯƠM thì thấy hiệu nghiệm liền.

AI-LAO SAVANNAKHET

Đánh người ngang quá! Hôm 15 Aout năm ngày 11 tháng bảy ta độ 8 giờ tối, trời sáng trắng, ba thầy thông Anam là: thầy Long, thầy Đôn làm số Công-sứ, và thầy Lãnh làm giầy thép, đi giầy mát, có cầm cần câu theo để xuống sông cá cá cho tiêu-khien. Mọi xuống sông trong mấy chiếc đó của hãng tàu (Compagnie Saigonnaise Navigation transport) được vài phút, xách ba-toc xuống, chẳng nói một tiếng gì cả, chỉ bậm miệng mà đánh. Thầy Long và thầy Đôn may quăng cần câu mà thoát khỏi, còn thầy Lãnh cầm cần câu bắt đến bị mấy đại ba-ton cũng khá đau rồi ra về.

Nghe thầy Lãnh có đưa đơn kiện, chúng biết quan có xử cho không? Đà-nam

TIN BÁO

Báo to cách 184 hải-ly về phía Đông nam Nam Hải-phong gần về phía Đông hơi Thanh hóa. Gió mạnh ở vịnh Bắc-ky.

XỔ SỐ QUỐC-TRẠI

Table with 4 columns: Lottery numbers and amounts. Includes 'Số 2 sau này trúng được 10000' and 'Số 3 sau này trúng được 5000'.

Advertisement for CAM TICH TAN (Thuốc bột sản láit hiệu con BƯƠM BƯƠM) featuring an illustration of a child and text describing its benefits for children's health.

Advertisement for CAM TICH TAN (Thuốc bột sản láit hiệu con BƯƠM BƯƠM) with detailed text about its efficacy for various ailments.

Advertisement for YÊU-SO BỒ THẬN HOÀN, a kidney and vitality supplement, with text describing its benefits and contact information.

PILULES "RET"

La một thứ thuốc trị các chứng sốt rét rất thần diệu
Hiện thuốc PHAM-DOAN-ĐIEM ở TOURANE được độc quyền trữ và bán tại ĐONG-DUONG

hào và tấn công và chiến thắng họ
quân nhân địa phương - Ở miền Tây-bắc, những tập đoàn du đã cướp phá
liên trường học Đường-Lâm đã đến
tho trừ.

Trương-tôn-Xương bị giam tại
Nhật-bản

Theo tin Đại-bản nói : Trương-tôn-Xương
vì việc liên lạc con Táo-thần-vương
nhà Tiền-Thanh là Hiên-khai 23 tuổi, hồi
tháng Juillet vừa rồi, lối nghiệp ở trường
đi quan học-biêu tại Đông-quận, trong kỳ
nghỉ hè đi chơi xem cảnh thắng các nơi,
một hôm đến thăm Trương-tôn-Xương
Huyền-Chi 8 giờ tối đến tại một nhà
Hiên-khai chôn ở tại một thị trấn
Trương-tôn-Xương nghĩ một thành phố
liên lạc này, từ trên gác nhà xuống,
nhắm ngay vào Hiên-khai, nghĩ quay ra
hỏi tình hình sự. Nhưng không được vào nhà
thường gần đây để chữa bệnh vết thương
nặng quá, đến 11 giờ đêm thì chết.

Tra ra lý do, chỉ có một mình Trương
tôn-Xương và viên tham mưu trưởng là
Tư-biên-Lâm mà thôi. Mà không sáng lý,
tức là không sáng của Trương-tôn-Xương
đã xin phép số Cảnh-sát Nhật mua để
giữ mình. Vậy hung phạm giết Hiên-
khai, đích là Trương-tôn-Xương. Song
theo như lời viên cố vấn Nhật của
Trương-tôn-Xương nói Nghĩa Trương bán
lên bị Hiên-khai, chứ không phải là cố
vấn Trương tức Nhật-bản, đối với cái
lời này. Cảnh sát tra thí thực, rồi
mới nghĩ ra. Hiện Trương đã bị giam
trong sở tại pháp, tại một nơi khác.
N. C. T. B.

NHẬT

Chương trình hải quân

Các báo ra ngày 29 Aout có phát biểu
một bản công-vấn do Hải-quân bộ
chuyên gia, nói về chương trình hải
quân kiến thiết của Nhật (tính không được
chắc chắn) - Chương trình hải quân
kiến thiết ý gồm : 4 chiếc tuần dương
hạm 10 000 tấn, 15 chiếc lôi khu trục hạm
hạng nhỏ, nhiều chiếc thủy lôi hạm
nhỏ, tuần dương, chiến hạm có đại bác
và nhiều chiến hạm nhỏ hơn ; (tổng ngạch
phí quân là 400 triệu yên ; kỳ hạn
thực hiện từ 5 đến 8 năm, bắt đầu từ
tài chính niên (année fiscale) sắp đến.

ẤN ĐỘ

Phụ nữ vận động

Chính phủ đã từ chối bản nghị quyết
của Hội-pháp-việt-đồng trong kỳ hội nghị
mới qua, về việc thừa nhận cho phụ nữ
Điêu - điếm được quyền tuyển cử và bị
tuyên cử vào Lập-pháp hội đồng.

BA LẶC SỬ ĐĂNG

Biến loạn

Tình hình rất nghiêm trọng. Xung đột
xảy ra ở Tel-Aviv, hai bên giao chiến rất
độc hại ; không khí nhiệt liệt lắm, bức
loạn lan đến Cairo và Joffe ; từ bữa 23
đến nay đã có 600 người chết. Nghe nói
ở Jerusalem cũng có xung đột, song tin
tức chưa truyền về lắm, báo giới bị kiểm
duyet quá nghiêm khắc. Theo công việc
của chính phủ Ủy nhiệm Anh thì tình
hình sẽ ổn định, nhưng dự định thế không
khỏi quá lạc quan ; người báo sẽ nói
rằng mấy việc nói trên mới chỉ là
cái tiền triệu cuộc chiến của dân Do-
thái, A-rập đã đối kháng với dân tộc Do-thái
và chế độ Ủy nhiệm Anh. Người ta lại
đọc rằng binh phủ Anh sẽ cung cấp
khí giới cho Do-thái để tấn công A-rập
nếu tin tức là chính xác thì kết quả chỉ
phần phần công công phần A-rập làm
mà đây rồi đấy. Ba-lặc-sử-đồng không tránh
được những biến loạn đó đây - Ngày
23 Aout, một chi đội thủy thủ Anh chia
pháo bắn A-rập ở Haifa trong khi A-rập
đương rêu công một thị trấn Do-thái
Tập đoàn A-rập tấn công công vụ của
Chánh phủ ở Joffe, có đáng thiết giáp,
tự động xa, bị thương và chết rất nhiều.
Lại đã 2000 quân đội A-rập đến bao vây
hàng Jerusalem, quân lộ không có bóng
người vắng lại, nhà cửa phố xá đều bị
trẻ cả - Có tin Lata-đơn rằng Thủ-
tướng Mac Donald có nhận được điện
tin do viên tổng trưởng của A-rập Char-
binh Ủy-nhiệm hội Jerusalem chuyển đến,
trả tự nguyện nhận biến loạn, và nói
quyết rằng hai quân lực quân Anh
có ra thì công trên tinh Ba-lặc-sử-đồng
trong chiến tranh, chứ một ngày mà không
nguyên vẹn của dân tộc A-rập và việc
thiết lập chính thể dân chủ và tiến
trên ngoài thế Balkan chưa thể nào
thực hiện được.

TAM KỲ THƯ QUẢN

Tâm huyết, sách học
Nhật báo
Giấy báo...
Các nhà trường muốn người
sách báo, xin viết thư thương lượng
với :
M. Đình-vân-Trường
Propriétaire de la Librairie Tam-kỳ
Avenue Maréchal Foch
VIENH

biên ở Ba-lặc-sử-đồng làm cho du lữ
liệt quốc nào động. Thế mà đáng Cộng
sắc thì lấy làm thối thích lắm. Đơn họ
đang họ cho họ A-rập biến loạn, nói
rằng việc chính biến này rất có liên
quan với cuộc dân tộc độc lập vận động
của vô-sân giai-cấp Đảng xã hội thì không
tổ thời đại gì cả. Nhưng say, đang vì
hội Anh sắp đảng vô lực mà đổi phó
với A-rập.

Ở Xy-ri là nước ở dưới quyền ủy nhiệm
Pháp, liên lạc với Ba-lặc-sử-đồng, 2000
A-rập biến loạn ở Damas, quân đội Pháp
đã kéo đến ở Beyrouth dự liệu hơi ảo
động, sự biến loạn sẽ mau diển ra, chiến
thiết giáp tuần dương hạm Lamotte
Piquet đi đến và dự bị sẵn sàng để chỉ
phối tình hình. Nhưng đại để thì tình
hình Xy-ri rất bình tĩnh.
(Theo Arip và báo Impartial)

PHI-CHAU (Ê-tr-ô-pi)

Phong trào cộng sản
Hạt vi kỷ-sư người Nga mới bị trục
xuất khỏi cảnh địa Ekiopie (tức là Aby-
ssinie) ; hồi tháng Juin một vị bác học Nga
cũng bị trục xuất. Dự liệu phổ thông
cho rằng số di những việc trục xuất
người Nga xảy ra luôn là vì có phát lộ
được một tổ chức truyền bá chủ-nghĩa
« bôn-xê-víc ». Nhiều người Nga-không sắp
bị trục xuất nữa.
(Arip)

AU-CHAU

Quốc tế liên-minh
Ủy-hội chuyên khởi-thảo bản hợp đồng
và việc chế tạo khí-giới, đạn dược và
chiến cụ ngày 29 đã độ trình thảo-án và
phụ án lên cho Hội-đồng Q. T. L. M. thảo-
án được tự chuẩn toàn bản.
Bộ trưởng ngoại giao Đức có đến dự đại
hội của Hội-đồng.

TIỆP-KHẮC

Phiên động cộng sản
Cảnh binh mới phát lộ được những
đoạn thể công sản mới thành lập ở Belg-
rade (tức chức cộng sản bị giải tán hồi
1928, sau cuộc hoành chính của vua
Alexandre). Bất nhiều người và nhiều giấy
truyền đơn phiếu loan trong một tin
quản bí mật. Điều tra ra thì biết rằng
đảng viên Cộng sản tiếp khắc nhận tiền
trở cấp ở ngoại quốc để tổ chức « xen
quynh ». Một người lãnh tụ cộng sản bị
bắt đã tự tử.
(Arip)

STORE TOURANAIS
Sáo rập, làm bằng tre
xân cừm đã màu đỏ
dùng làm màn cửa.
Giá mỗi thước
vuôn (m2) 3350
làm từ 10
thước vuôn
sắp lên và bề dài bao
nhiều, xin viết thư
thương lượng với ông
LÝ-XUÂN-HÒA đường
ĐB - Hòa - VỊ TOURANE.

TIÊU-THUYẾT

TIÊU-THUYẾT I

NGAC-AM THUYẾT-BỘ TÙNG-
THU - là một thứ tàng - thư chỉ
riêng một mặt tiêu-thuyết ; không
mỗi năm bắt đầu kỳ quyền, đây
mỗi năm, không, không, không,
nhưng công cả phải có ngoài 600
trương giấy. Giá bán đồng niên
2450, trả trước, khối cước. Lại có
phụ thêm một quyển luận-thuyết
biểu cho qui khách ai để mua năm.

TIÊU-THUYẾT II

Hiện đã bắt đầu từ tháng Aout
1929, để in ra một quyển nhan đề
là DUYỆN-THƯ.
Qui khách ai mua năm xin do chủ-
nhơn là Monsieur VO-LIEM-SON,
gần chùa Từ Đàm - Huế
Các qui khách, ai muốn mua bản,
hoặc nhận báo, hoặc làm đại-ly, xin gửi
thư công chủ-nhơn thương lượng.
NGAC-AM chủ-nhơn kính cáo

TAM KỲ THƯ QUẢN

Tâm huyết, sách học
Nhật báo
Giấy báo...
Các nhà trường muốn người
sách báo, xin viết thư thương lượng
với :
M. Đình-vân-Trường
Propriétaire de la Librairie Tam-kỳ
Avenue Maréchal Foch
VIENH

Phải nên phòng trước

Khi trời quá độc, bệnh DỊCH-TÁ đã lan khắp
ở Thừa-Thiên, vậy mỗi nhà phải nên phòng bị
mà mùa ít nữa là một hộp :

CẤP CỨU THUY TÁ

của hiệu THAM-THIÊN-ĐƯỜNG. Thiết là một thứ
thuốc rất thần diệu đã cứu được nhiều người.
Giá mỗi hộp chỉ 0\$30

Ở Trung-kỳ ngài nào muốn mua
thuốc cao, đơn, hoàn, tán của Bàn-
hiệu hay muốn làm Đại-ly, xin cứ
viết thư cho ông

TRẦN-KIỆM-QUÁN
Đại-ly độc-quyền ở Trung-kỳ
Rue Đông-bà - HUẾ
THAM-THIÊN-ĐƯỜNG
HAIPHONG

MAGASIN DE SOIERIES
TÂN LỢI
188-140, Bđ Tổng-độc-Phương (CHOLON)

Bản hiệu bán sỉ và bán lẻ đồ các thứ hàng TÂN,
như là : khăn, xuyên, trừa, cầm-nhung, cầm-châu v. ... Hàng thiết lộ,
thiết bền, hàng nhuộm đen mặc đến rách không sợ sợ phai trò. Bán lẻ
đồ các thứ hàng bombay, hàng Nhật-bản v. ... Khẩn đợi của rất về
thần nhiều kiểu, nhiều màu thiết đẹp.

Trở bán sỉ và lẻ đồ thứ mà nhuộm của Tây hiệu "Teinture
idéale" danh tiếng nước này ở Nam-bộ.
Hành hợp biscauits "Kim-Thời" của bản hiệu chế tạo chẳng khác
nào biscuits mélanges choisis của Tây, được nhiều người khen ngợi
Hàng lẻ mỗi hộp 0\$75 tại bản hiệu mua ai có hùn-hồng.
Bản hiệu buôn bán đồ mỹ thực năm càng các Anh Trang-ky và
Hắc-ky.
Ở xa xin viết thư thương-ghi
TÂN-LỢI
188-140, Bđ Tổng-độc-Phương Cholon

BẮC NINH
BỆNH QUI DA CÓ THUỐC TIỀN
Mới về Hàng rét bán buôn và lẻ
Mà đa kiểu "Tirard Deixon, Mossant"
Gilet "Novellex & Unilux"
Cravates & Neuds de luxe
Giấy Cao su đen
Tất chân và tay đủ màu
ĐUC-XUONG
Nº 52 Rue des Capucins
Hanoi TONKIN

KÍNH CÁO QUỐC-DÂN
An-Thành là một hiệu dày mới mở mà đã nổi tiếng trong
cõi Đông-Pháp. Như vậy, ngài nào muốn có dây xích, đẹp mà
giả lại hạ, Ngài nào vẫn buồn dây xưa nay, Ngài nào sắp định
buôn dây cùng các đồ làm bằng da, vậy mau mau viết thư về
bản hiệu thương lượng. (xin gửi thêm Timbre 5 xu)
Bản hiệu sẽ trả lời ngay lập tức.
AN-THÀNH Cordonnerie Moderne
NGUYỄN-QUY-TRUNG Propriétaire
37 rue de la Boie HANOI

Ảnh tráng-men hiệu Hương-Kỳ
Ảnh tráng-men tại HIỆU HƯƠNG-KỶ có nhiều kiểu
tròn vuông và bờ-đục. Bờ-đục có thứ lớn đến 27x33
thứ nhỏ đến 22m/m, cộng mười tám kiểu, nhiều kiểu
rất nhả, rất đẹp, mời các Quý-khách quá bộ đến xem.

THUỐC THIÊN-THỜI CHO KHÔNG

Hiệu thuốc « TẾ-CHUNG-TÁT-THẮNG-HOÀN » của tiệm thuốc bắc MÔNG-
LƯƠNG-ĐƯỜNG ở thành phố SOCTRANG.
Hoàn thuốc này Tiên-hiệu chế ra hơn 4 năm nay đã được ở Thái-y-Viện
chứng nghiệm, có giới cho khắp cõi Đông-Pháp, dùng đâu mạnh đó, hằng ngày
đều có thư giới lời xin thuốc và đề lời minh tạ.
Hoàn thuốc này Tiên-hiệu chế ra để cho không, ở gần thì do nơi Tiên-hiệu
mà xin, bất luận kể quen người lạ ban ngày, khi nào hồi đến thì Tiên-
hiệu cho liền ; còn ở phương xa muốn dùng hoàn thuốc này, gửi thư tới đề chỗ
ở cho rõ ràng, Tiên-hiệu sẵn lòng giới lời cho liền, khỏi tốn chi cả. Cách dùng
có in và sẵn sàng. Còn chú qui-vị hỏ-lâm, thuốc mua năm, mười đồng, để
bổ thì làm thuốc, xin mua Mandai giới đến thì Tiên-hiệu cũng ban nhưng chỉ tính
đủ vốn tiền thuốc, còn công cấy và số phí giới thuốc thì Tiên-hiệu chịu.

Kinh cáo
MÔNG-LƯƠNG-ĐƯỜNG
Pharmacie Annamite N° 80 rue de Daingai Soctrang
P. S. - Tiên-hiệu có bán cả các món thuốc sống, thuốc chín, cao, đơn, hoàn
tán, và làm đại-ly cho các nhà thuốc có danh trong cõi Á-Đông, lại có trữ bán
thuốc « Từ-Ngọc-Liên » (HANOI) của người Anam chỉ tạo ra, rất hiệu
nghiệm. Trong tiệm sẵn có danh-y coi mạch hết thuốc, tiện cho chư qui-vị trong
hóc của đàng.

CÁC HIỆU BUÔN TO ĐỀU CÓ BÁN LẺ CẢ

THUỐC LÃO HOANH - PHÁT
DEPOSEE
MARQUE
ĐĂNG KÝ
LY SENG BAO 42 HANG BO HANOI

Đại lý có thuốc ở các tỉnh thành

HÀNG THUỐC NORMALE
L. SARREAU
LÀ HÀNG THUỐC ĐANG
« TIN-CẬY » HON HẾT
Vi thuốc bán rất Tinh-khiết
và Hảo-hung ;
Ở xa mua thuốc thì gửi mau
mãn và kỹ-lượng ;
Catalogue y-dược Bắc-si
RUDY gửi cho không,
Xin hỏi lại :
Nº 119-123 rue Catinat SAIGON
Hiếm có ! Hiếm có !
Trong lịch Quốc-Nam
ngài nào mà để qui vai
phải làm công sự lộn
A-phần, mau mau 'et
bên hiệu mà nỡ
thước bỏ đi, bỏ được
bên hiệu mới lý
tiền, còn không
thì một xu
cũng không
Còn
bên ngoài
rất nhiều
nhân nhân
mua xin gửi
tiền trước
vết th. anh ;
mới giới đi ; giá
thuốc mỗi lít 1
Thuốc rất rất do
đáng, uống vào thì
mạnh khoẻ thêm,
không bị, phải chi cả
đi làm việc cũng
được như thường.
Bàc HỒNG LẠC
HOANG - ĐẮC - VINH
177 rue pont japonais 177

NAM-KỶ TAM-THÀNH-DƯỢC
TRỪ-TÊ, BỒ-HUYẾT, GIẢI-LAO ?
HIỆU TẠO-NHƠN-ĐƯỜNG HOCMON
TẾ-CẤP PHỒ-NGUY TAM-THÀNH-DƯỢC
Có ba thứ thuốc hay, đã giúp được nhiều bệnh mạnh nên
gọi là TAM-THÀNH-DƯỢC
1 Thần hiệu có bại hoàn - Kinh các ông báo ai mắc bệnh hong tê bại
xuôi như mới cách thế nào mau mau gửi thư đến bản hiệu TẠO-NHƠN-ĐƯỜNG
HOC-MON (lý) thuốc trị từ mà uống thì ít được mạnh giải, giá mỗi hộp
1\$20 Vĩ như có thể thuốc của không tên mà vượn lý bình là. lập tức viết thư
đến bản hiệu TẠO-NHƠN-ĐƯỜNG vui lòng gửi thuốc cho không.
Quyết « Bết tận Ngôn »
2 Sĩ lao hồ tận hoàn, là thứ bổ tinh thần cho qui ông qui thầy, qui học
sanh bổ phổi trừ ho, hoặc đi tinh một mặt 1\$20 eo giá trị. Giá mỗi hộp 1\$20
3 Điều kinh bệnh đại hoàn. Quốc, qui đã ông bổ huyết điều bình
và trẻ học-đại họ trẻ xây tâm, hết sức ruột, hết nhọc mỏi, đàng từ nhàn đàng
thần rất hay mỗi hộp 1\$20.
Bản hiệu có chế LÃO-THỰC-ĐIẢ tiền chứng cứu sống LỘC-GIÀO-ĐIẢ cứu
kỹ thương lượng, để làm là, hoặc dùng than củi, hoặc gỗ, mỗi tương giá 1\$20.
Thuê qui vi đồng báo 3 thứ thuốc nói trên đây, chỉ là tinh chất của thuốc
phong vị tinh chế ; THINH QUI CỎ, qui thầy dùng mà bổ đặng thì ít được
thương công qui thì thấy linh nghiệm chẳng hề sai.
CÁCH GỬI : Mua thuốc, thư, hoặc Mandai (H) ai gửi :
M. TRƯƠNG MINH Y Directeur TẠO-NHƠN-ĐƯỜNG,
Nº 4 Rue de la Gare HOC-MON (GIÀ-ĐINH)
Qui nghĩ có mua ba thứ thuốc này, xin nhớ mua mandai gửi trước của tiền trước
về bản hiệu. Muốn đến bản hiệu do ngay bản xã liền đến.
Thành dược nước nhà ĐÔNG-bào huệ có 7